

بیتنامی

«دستور العمل نام»

(انتخاب، تغییر نام، حذف کلمات زائد از اسامی و اصلاح غلط‌های املائی)

به منظور ساماندهی و اتخاذ رویه‌ای واحد در مورد انتخاب، تغییر، حذف کلمات زائد و اصلاح غلط‌های املائی مربوط به نام، مسئولین ذیربط در ادارات ثبت احوال می‌باید وفق مواد ۳ و ۲۰ قانون ثبت احوال و مفاد دستورالعمل ذیل اقدام نمایند.

الف- انتخاب نام:

- ۱- در صورتی که نام انتخابی اعلام کننده در فرهنگ نام و نام‌گزینی (آخرین ویرایش) و یا مجموعه‌های تکمیلی نام‌های مناسب سازمان درج شده باشد، انتخاب آن بلامانع خواهد بود.
- ۲- چنانچه نام انتخابی از زمره نام‌های مندرج در منابع بند «۱» نباشد نام جدید در کمیته مشورتی نام استان و سازمان مطرح و بررسی خواهد شد.
- ۳- کمیته مشورتی نام استان با توجه به شیوه‌نامه (موضوع بند ب) این دستورالعمل نسبت به بررسی نام انتخاب شده اقدام و اعلام نظر می‌نماید. اداره کل استان مکلف است نظر کمیته را به اداره کل امور سجلی و پژوهش سازمان اعلام نماید.
- ۴- اداره کل امور سجلی و پژوهش نام‌های رسیده از اداره کل استان‌ها را به کمیته مشورتی نام سازمان ارسال می‌نماید.
- ۵- نتیجه نهایی راجع به نام‌های بررسی شده در کمیته مشورتی سازمان پس از اخذ نظر معاون حقوقی و سجلی توسط اداره کل امور سجلی و پژوهش به ادارات کل ثبت احوال ذیربط ابلاغ خواهد شد.

ب - نحوه تشکیل و شیوه نامه کمیته‌های مشورتی بررسی نام:

- ۱- در اجرای بند «۲» بخش الف این دستورالعمل کمیته‌ای تحت عنوان «کمیته مشورتی نام سازمان» در اداره کل امور سجلی و پژوهش سازمان و کمیته ای تحت عنوان «کمیته مشورتی نام استان» در هر یک از ادارات کل ثبت احوال استان تشکیل خواهد شد.
- ۲- کمیته مشورتی نام سازمان با مسئولیت معاون حقوقی و سجلی سازمان و در غیاب او مدیر کل امور سجلی و پژوهش و عضویت معاون پژوهشی اداره کل امور سجلی و پژوهش، دو نفر از کارشناسان خبره آن اداره کل در امور نام، یک کارشناس امور حقوقی، یک کارشناس ثبت احوال امور خارجه و سه نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه ها در رشته های مرتبط (زبان و ادبیات فارسی، زبان و ادبیات عرب، زبانشناسی یا زبان های باستانی و...) تشکیل می شود.
- ۳- کمیته مشورتی نام استان به ریاست و عضویت مدیر کل، معاون حقوقی و سجلی، یک نفر کارشناس امور سجلی، یک نفر کارشناس حقوقی و سه نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در رشته‌های مزبور در بند «۲» تشکیل خواهد شد.
- ۴- در صورت ضرورت، کمیته‌های مشورتی نام می‌توانند از سایر کارشناسان خبره در امور نام بدون حق رای استفاده نمایند.
- ۵- ریاست هر یک از کمیته‌های مشورتی نام می‌باید یک نفر کارشناس را به عنوان دبیر کمیته انتخاب نماید.
- ۶- دبیر کمیته مشورتی نام موظف است پس از وصول نام‌های پیشنهادی، با توجه به منابع و مآخذ معتبر، واژه‌ها را بررسی و با قید فراوانی پسر و دختر برای هر واژه (که از پایگاه اطلاعات جمعیت کشور استخراج می‌شود) فهرست آنها را به همراه نتایج بررسی قبل از تشکیل جلسه برای هر یک از اعضای کمیته ارسال نماید.
- ۷- کمیته‌های مشورتی نام، باید نام‌های پیشنهادی را از حیث قوانین و مقررات و سایر امور از قبیل ریشه شناسی (اتیمولوژی)، معنانشناسی، آوا شناسی، موسیقی واژه، فرهنگ قومی و منطقه‌ای، عرف و اعتقادات دینی، فراوانی، مناسب بودن (رعایت مفاد بند پ این دستورالعمل) و جنسیت مورد بررسی قرار داده و راجع به هر نام، طی نمونه‌های شماره ۱ و ۲ اظهار نظر نمایند.
- ۸- جلسات کمیته‌های مشورتی نام با ترکیب حداقل دو نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه و نصف به علاوه یک سایر اعضا تشکیل خواهد شد و رای اکثریت ملاک خواهد بود.

۹- کمیته‌های مشورتی نام استان مکلفند در پایان هر ماه گزارش ماهانه نام‌های بررسی شده را برابر نمونه شماره ۳ تهیه و از طریق مدیر کل استان به اداره کل امور سجلی و پژوهش ارسال نمایند.

۱۰- سازمان ثبت احوال می‌تواند بر حسب شرایط عملکرد کمیته‌های مشورتی نام استان‌ها، اختیارات کمیته مشورتی نام سازمان را به کمیته‌های نام استان‌های واجد شرایط تفویض نماید.

پ - تغییر نام:

موارد تغییر نام به شرح زیر می‌باشد.

۱- نام‌هایی که در تعارض با ارزش‌ها و اعتقادات اسلامی یا ملی است. مانند: نمرود، اهریمن، ضحاک و... .

۲- نام‌های مرکب نامناسب یا مهجور که عرفاً یک نام محسوب نمی‌شوند. مانند: شهره مشهور به ثریا.

۳- عنوان (عنوان) که عبارتست از واژه یا واژه‌هایی که مقام یا منصب یا میزان تحصیلات کسی را نشان می‌دهد. مانند: شهردار، فرماندار، دکتر، وکیل و... .

۴- لقب (القاب) که عبارتست از اسم یا صفت که معمولاً برای بزرگداشت به نام کسی اضافه می‌کنند یا به جای نام او بکار می‌برند. مانند: امین الدوله، ملک الدوله، حاجیه سلطان و حاجی‌آقا.

۵- نام‌های نامناسب:

۱-۵- نام‌هایی که فاقد ویژگی نام و معنای مناسب باشند. مانند: آفت، عذاب.

۲-۵- نام‌هایی که معرف صفات مذموم و مغایر با ارزش‌های انسانی و منزلت اجتماعی است. مانند: چاکر، افسرده.

۳-۵- نمونه نام‌های قابل تغییر عبارتند از اسامی مندرج در دو جلد مجموعه نام‌های تغییر یافته (به تفکیک دختر و پسر) که ضمیمه این دستورالعمل می‌باشد (ضمیمه‌های شماره ۱ و ۲). سایر نمونه نام‌های قابل تغییر توسط معاونت حقوقی و سجلی تهیه و ارسال خواهد شد.

۶- نام‌های مغایر با جنس. مانند: آرش برای دختر و نسرين برای پسر و... .

۷- نام کسانی که به موجب تبصره ۶ ماده ۲۰ ق.ث.ا. با تأیید مراجع ذیصلاح به دین مبین اسلام مشرف شده باشند.

۸- کسانی که به موجب قانون تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران را کسب می‌نمایند.

۹- نام افراد همانم در خانواده:

مانند: برادر با برادر، پدر با پسر، خواهر با خواهر، مادر با دختر.
۱۰- تغییر نام اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی با رعایت اصول کلی این دستورالعمل تابع زبان و فرهنگ دینی آنان است.

ت - حذف کلمات زائد از اسامی:

- ۱- حذف کلمات زائد از نام اشخاص مشروط به مناسب بودن بخش باقیمانده از طریق هیئت حل اختلاف بلامانع می‌باشند.
- ۲- فهرست نمونه های کلمات زائد قابل حذف از اسامی مناسب ضمیمه این دستورالعمل می‌باشد (ضمیمه شماره ۳). سایر نمونه‌های کلمات زائد قابل حذف از اسامی توسط معاونت حقوقی و سجلی تهیه و ابلاغ خواهد شد.
- ۳- واژه «عبد» کماکان در نامگذاری اشخاص همراه با اسامی و صفات ذات باریتعالی مورد استفاده قرار می‌گیرد و حذف آن از اسامی و صفات مذکور نظیر: عبدالرحمان، عبدالرحیم، عبدالخالق، عبدالصمد و... مجاز نمی‌باشد.
- ۴- حذف واژه «عبد» و «غلام» از نام معصومین علیهم السلام بلااشکال خواهد بود.
- ۵- حذف ماه‌های قمری از نام افراد مشروط به مناسب بودن بخش باقیمانده بلامانع می‌باشد.
- ۶- چنانچه بعد از حذف کلمه زائد از نام متقاضی، نام باقیمانده همنام با سایر افراد خانواده گردد متقاضی می‌باید نسبت به انتخاب نام مناسب دیگری اقدام نماید.

ث - اصلاح غلط‌های املائی:

- ۱- تصحیح نام افراد از حیث اشتباه‌های نگارشی و غلط‌های املائی با توجه به دستور خط فارسی بلامانع است.
- ۲- فهرست نمونه غلط‌های املائی همراه با صورت صحیح واژه‌های مزبور به تفکیک دختر و پسر ضمیمه می‌باشد (ضمیمه های شماره ۴ و ۵). معاونت حقوقی و سجلی سایر نمونه‌های غلط‌های املائی را تهیه و به ادارات کل استان‌ها ارسال خواهد نمود.

ج - گردش کار:

- ۱- ادارات ثبت احوال موظفند برابر نمونه شماره ۴ درخواست‌های تغییر نام، حذف کلمات زائد از نام و اصلاح غلط‌های املائی متقاضیان را اخذ نمایند.

۲- چنانچه محل صدور شناسنامه متقاضی اداره دیگری باشد عین درخواست جهت رسیدگی به اداره ثبت احوال محل صدور شناسنامه ارسال خواهد شد.

۳- چنانچه نام متقاضی که درخواست تغییر، حذف کلمه زائد و یا اصلاح آن از حیث غلط املائی شده است، از زمره نام‌های تغییر یافته، فهرست کلمات زائد و فهرست غلط‌های املائی، ضمائم این دستورالعمل باشد، موضوع رأساً در هیئت حل اختلاف اداره ذیربط مطرح و با اشاره به شماره ردیف فهرست مربوط به آن، اتخاذ تصمیم خواهد شد و در غیر این صورت پس از تطبیق درخواست با مفاد دستورالعمل از طریق اداره کل استان متبوع برابر نمونه شماره ۵ جهت اخذ نظریه به اداره کل امور سجلی و پژوهش ارسال خواهد شد.

۴- ادارات ثبت احوال مکلفند در پایان هر ماه فهرست کلیه نام‌های تغییر یافته را به اداره کل ثبت احوال استان ارسال تا پس از بررسی طی نمونه شماره ۶ در دو نسخه به اداره کل امور سجلی و پژوهش ارسال شود.

۵- دستورالعمل شماره ۲۳۲/۷۴۴۳ مورخ ۱۳۶۴/۱۲/۱۶ مصوب شورای عالی و کلیه بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و اطلاعیه‌های صادره قبلی مغایر با این دستورالعمل، ملغی و بلااثر می‌باشند. الف/۱۳/۶